

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političsko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1'50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vsih vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Od načelne jasnosti k spravljivosti in strpljivosti.

Delegatom in udeležencem pokrajinske skupščine!

Hvalevredno je vsako prizadevanje priti našim desidentom nasproti in jim olajšati zopetni vstop v Udruženje, ako vodijo to prizadevanje čisti nagibi in umetno ne vznemirjajo duhov v naših vrstah ter ne rušijo stanovske discipline.

Ne zanikamo, da bi se ponekod tudi na naši strani ne delale napake osebnega naziranja in značaja — ker si niso še vsi deklarirali svojih načel deklaracije v njih duhu — kakor tudi nečemo delati za razne osebne napade in denunciacije odgovorne v celoti vse nasprotnike našega pokreta, ker vemo, da jih tudi mnogi od njih obsojajo.

Prvo je, da gremo preko osebnosti — ki so nekaterim še vedno edini cilj in vidik za presojo vseh vprašanj — na dnevni red in da izginijo osebne sovražnosti, ki so znak slabe vzgoje ali nizkotnega mišljenja. Ni zblizanja brez možnosti stvarnega razgovora.

Prezreti pa ne smemo, da niso toliko osebnosti, ki ovirajo zblizanje, ampak predvsem stara miselnost, posebno pa predsodki, ki si nadevajo načelni značaj, pri naših desidentih. Oni ne morejo in ne marajo pristati na načelno smer organizacije in to javno naglašajo, posebno podčrtavajo predsodek, da bi sedeli skupno s tovariši drugega političnega prepričanja. Na drugi strani pa ni možno stanovsko edinstvo — pravo, iskreno, brezpogojno stanovsko edinstvo — na drugi bazi, kot jo nudi naša smer in ni nobenega govora, da bi to bazo zapustili.

Kdor bi to hotel bi nas zapeljal na stranpoti in bi načelno hotel zopet izriniti en del učiteljstva iz naše organizacije, česar od naše smeri ne more nihče trditi.

Ideje popolnega stanovskega edinstva brez ozira na izvenstanovsko opredelitev ne žrtvujemo za nobeno ceno, ker smatramo njeno udeležitev kot življensko nujnost stanu in šole. Prepričani smo, da nam more gotove skupne vzgojne in kulturne naloge uspešno vršiti in skupne naše interese z uspehom ščititi in zastopati le enotna organizacija; prepričani smo, da vrši taka enotna organizacija poleg svojih bližnjih nalog velevažno funkcijo v narodnem in državnem življenju, ker združuje v odrejenem področju sile k pozitivnemu delu, ki jih politika razdvaja in je to najboljše šola k politični strpljivosti in zrelosti; prepričani smo, da samo enotna organizacija lahko ekonomsko izrablja vse sile stanu, jih enotno usmeri ter ustvari iz učiteljstva ono velesilo, ki bo imela odločilni vpliv v našem javnem življenju.

Kakor je vse to na videz enostavno in posebi umevno, vendar priznavamo, da je za mnoge tovariše težko se sprijazniti z mislijo in se zamisliti v možnost, da bi skupno v eni organizaciji delali za napredek šolstva in korist stanu s svojimi tovariši drugega političnega naziranja — političnimi antipodi. So med njimi vrli tovariši, a vsa njih politična vzgoja, vsa ogromna teža spominov in tradicij jim zabranjuje

je jasen pogled na današnji položaj.

Idejno so ostali tam, kjer so bili pred svetovno vojno. Vzgojeni so bili v duhovni tesnosrčnosti in intolranciji. Te tovariše je težko prepričati, ker se preveč oklepajo preteklosti in se premalo zamišljajo v sedanjost in bodočnost.

Koliko nasprotstva izvira iz načelne nejasnosti in idejne starokopitnosti in koliko nas še loči, je razvidno iz pisanja glasila naših desidentov. Med našim in njihovim stališčem obstoja doslej še načelna vrzel! Neiskreno je vsako prizadevanje, zatisniti oči pred tem dejstvom in speljavati naš spor na osebno polje. Z osebnostmi in pod firmo brezpogojne sloge izbegniti iskrenemu načelnemu sporazumljenju, bi bilo malo možno in malo častno! Ko zapustijo desidenti svoje ekskluzivno stališče in načelno pristanejo na našo smer, pojde vse drugo gladko!

Kar je bilo mogoče enim, mora biti mogoče tudi drugim. Od nikogar ne zahtevamo, da bi žrtvoval svoja načela in delal nasilje svojemu mišljenju.

Vsiljuje se nam naravnost vprašanje, kako je mogoče, da pripada večina učiteljstva, ki je ostala v Udruženju, ravno isti politični smeri, kakor naši desidenti — med njimi odlični, vplivni možje — in vendar navajajo naši desidenti to politično naziranje kot načelno razlog za svoj izstop. Kako je nadalje možno, da so ostali v Udruženju organizirani učitelji-socialisti, ki se po svojem mišljenju stokrat bolj razlikujejo od političnega mišljenja članov bivše Slom. Zveze, kot naši desidenti izven organizacije od svojih političnih somišljenikov v organizaciji?

Odgovor ne more biti drugi kot ta, da so eni svobodnomiselnejši, treznejši, politično zrelejši, strpljivejši od drugih. Vedno je bilo tako: čim več jasnosti v načelih, tem več strpljivosti in obratno. Le kdor je v načelih jasn, se lahko svobodno druži s komurkoli, ker se vedno zaveda, kaj ima z drugimi skupnega in česar nima skupnega. Iskal bo skupnega dela in skupnih smotrov, ne pa kazal le na ono, kar nas razdvaja.

Dočim se eni zavedajo, da brez preloma s kvaternimi tradicijami, brez emancipacije od stare miselnosti, ki je v veliki meri plod nemške vzgoje, ni mogoče spoznavanje novih nalog in novega položaja v narodni državi, se drugi trdovratno drže starih gesel in starih ideologij in za nobeno ceno nečajo priznati kvaternosti prejšnje smeri v stanovski politiki, ki jo je uvidelo in pripoznalo učiteljstvo. Nečajo pripoznati škode, ki jo je prizadejala našemu stanu, ker je cepila njegove sile in jih zapravljala v brezplodnih bojih.

Na žalost moramo ugotoviti, da predstavlja naši desidenti duhovno najbolj okorenelo skupino slovenske inteligence in capljajo daleč zadaj za razvojem in lastni stranki. Edina skupina je to napredne politične smeri, ki rada patetično — dasi vse prej kot resno — povdarja razliko svetovnih nazorov in se igra kulturne bojevnike.

V svoji zakrknjenosti ne opaža, da stoji tu med lastnimi političnimi somišljeniki popolnoma osamljena, da se je v masi slovenskih naprednjakov izvršil polagoma preokret na desno, da naprednost zgublja svoj prvotni pomen kot kulturnobojno geslo in postaja vedno bolj politična označba pravih jugoslovenskih nacionalistov, ki presojajo kulturna vprašanja edino z nacionalnega stališča, ne pa z vidika kakakega svobodnomiselnega svetovnega nazora.

Za ločitev duhov postaja vedno odločilnejši nacionalni in gospodarski moment, kar je treba pozdraviti, ker ima ta ločitev duhov svojo osnovo v realnem življenju in se tako naše politično življenje enostavnije usmeri ter se izloči iz njega gesla, ki so zanašala samo zmedo v našo javnost. Slovenski »liberalizem« ni bil nikoli kulturnoborben, najmanjše je to danes in prav je, da prenehamo s slepomišljenjem v načelnih vprašanjih. Slovensko učiteljstvo se je baš s tem najbolj odtujilo narodu, ker je zanašalo vanj gesla, ki so razkrajala njegove odporne sile v narodnem eksistenčnem boju. To priznamo!

Baš kulturnopolitična načela pa bi naj bila po mišljenju naših desidentov ona nepremostljiva ovira, ki onemogoča skupen stanovski nastop vsega učiteljstva, zlasti pa skupni kulturni program stanovske organizacije. Niso morda socialisti in prepričani ter dosledni svobodnomislci, ki to povdarjajo, ampak naprednjaki-nacionalisti.

Tak radikalizem, ki ni radikalizem, taka doslednost, ki ni doslednost, sta možna edino radi tega, ker nam manjka prava politična izobrazba. Tu bo treba zastaviti naše sile!

Čudno se glasi argumentacija pristavšev stare smeri, češ da smo žrtvovali svoj kulturni program, ko organizacije sloven. učiteljstva doslej lastnega kulturnega programa, zgrajenega na spoznanju narodove duše in narodovih potreb, sploh imele niso in so se naslanjale le na kulturne smeri strank; ko je možna izgradnja in udeležitev takega programa šele sedaj, ko smo se osvobodili tesnih spon in predsodkov stare smeri. Kdo more trditi, da so organizacije

ANTON SKALA, Maribor:

Program naše organizacije v bodočnosti.

(Konec.)

Interes naroda zahteva neodvisnosti in svobodo učiteljskega stanu.

Nujno je potrebno, da v dobah, ko se vrše brezobzirni, večkrat tudi nezakoniti in višja čustva malo ali nič upoštevajoči politični boji, ko se razplamte strankarske strasti in se zapostavljajo narodni interesi interesom strank, odloči nekdo, da bo stal svojemu narodu ob strani, ga čuval in mu kazal pot do kulturnega, gospodarskega in socialnega napredka, do zavesti narodne svobode in veljave in do pravega pojmovanja človečanstva.

Jugoslovenski učitelj se je odločil, da hoče biti duhovni vodnik in mentor svojemu narodu.

Toda, kdor hoče biti duhovni vodnik naroda, mora imeti zato potrebna svojstva:

mora biti prost, svoboden, ugleden, prožet z zavestjo edinstva in sloge, verovati mora v svoje poslanstvo in delati le iz ljubezni do stvari.

Ta veliki namen zahteva, da bodi učiteljski stan neodvisen, edin, složen, ugleden, vpliven, prožet z živo vero v svoje poslanstvo in poln ljubezni do dela. Danes še ni učiteljski stan na tej stopnji organizacijskega razvoja, brez dvoma pa je potrebno za stan in je v korist javnega življenja, da se na to stopnjo povzpne.

Ali se učiteljstvo zaveda, da je to res potrebno?

V prvem letu diskusij o neodvisni, edinstveni, vplivni, samo strokovni učiteljski organizaciji, si je ta ideja pridobila že ogromno število pristašev.

LISTEK.

J. M.:

Koncert pevskega zbora učiteljstva UJU v Št. Vidu in na Viču pri Ljubljani.

V nedeljo, 19. junija t. l. je priredil učiteljski pevski zbor pod vodstvom profesorja M. Bajuka kar dva dobro obiskana in kljub raznim težkim oviram sijajno izpadla koncerta. Da ni to prazna fraza, dokazuje dejstvo, da je več šentvidčanov prišlo zvečer na Vič, še enkrat poslušat lepo zapete pesmi.

V marsičem sta ta dva koncerta preskosila onega v Urbovljah. Predvsem naj omenim »Vragovo nevesto«, ki je bila v dinamično-agogičnem oziru podana tako, da bi je bil lahko vesel sam g. Adamič. Pesem je težka, a dobro in pravilno zapeta zelo učinkovita, kar je dokazalo živahno odobravanje občinstva. Upamo, da bo pri prihodnjem koncertu v Kranju navzoč tudi nje ustvaritelj. Tudi druge pesmi so bile pod spretnim in temperamentnim vodstvom prof. Bajuka prav dobro zapete. Na splošno željo občinstva so se morale nekateri pesmi, zlasti one za ženski zbor, ponoviti. Brez škode pa je odpadla Zgančeva »Zibu haja« za moški zbor. Prvi tenor, ki so itak maloštevilni, so bili ta dan, zlasti še zvečer prehlajeni, vsled česar bi krasni pianissimo ne prišel do prave veljave. Pri prihodnji vaji naj se ta pesem dobro opili in

postavi kot prva točka koncertnega sporeda.

Interpretacija je bila v splošnem prav dobra, pevci ugodno razpoloženi in disciplinirani, priporočali pa bi vsekakor več harmonične skupnosti, da se bo sleherni pesem glasila kakor iz enega liva. Ker pa se doseže to samo po mnogih in vztrajnih skupnih vajah, naj prihajajo člani pevskega zbora redno, brez izjeme in izgovora k določenim pevskega vaju.

Po glavnem letošnjem koncertu, ki se bo vršil ob priliki pokrajinske skupščine v Kranju, bo treba predvsem zbor v tenorih glasovno okrepiti in urediti razmere glede pevovodstva ter odstraniti vse one tajne sile, ki skušajo zbor udušiti. Da se to ne bo zgodilo, nam jamči izborni pevski material, vztrajnost in nepopisna požrtvovalnost članov pevskega zbora UJU.

Novi učni načrt za praktične vaje na učiteljskih.

V kratkem dobimo nov zakon za učiteljske, h kateremu moramo zavzeti svoje stališče. V prvi vrsti nas zanimajo določbe novega zakona o praktični izobrazbi gojenec učiteljskih. Kar se tiče ustroja učiteljskih, se menda ne bo veliko spremenilo, kvečje-

Prinašamo ta dopis, kot mišljenje prizadetih grogov, dasi se ne strinjamo povsem z njim. V interesu stvari je, da se oglašijo tudi drugi in se razčisti vprašanje z obeh vidikov. Uredn.

mu, da se priklopi učiteljske še 1 letnik, to pa tudi ni gotovo. Kar ima sedaj veljavni statut za učiteljskega dobrega, se mora ohraniti za naprej, tako n. pr. določba, da mora vsako učiteljske imeti svojo vadnico, ki tvori z učiteljskim enoten organizem. To je potrebno z ozirom na enotnost dela, zahtev, ocenjevanja in z ozirom na neposredni stik učiteljskega z gojenci. Gojenec pa naj v večji meri ko sedaj posebej jo v svrhu hospitacij ali praktičnih vaj tudi druge osnovne šole. Ukinitve vadnic pa se mora preprečiti, kakor je to že sklenilo učiteljsko društvo okraja Ljutomer dne 11. XII. 1926.

Po sedaj veljavnih predpisih so bili vsi profesorji učiteljske v stiku s praktičnim delom v vadnici. Prisojstvovali so učnim poizkusom in se udeleževali kritike. Tako so mogli zadostiti zahtevi, naj pouk v letnikih poda gojencem nekaj vzor za njihovo poznejše delovanje. Statut zahteva, da mora profesor pri pouku metodično pravilno postopati in upoštevati notranjo vez sorodnih predmetov. Pri pouku mora biti vedno v kontaktu z učenci, ne sme torej samo predavati, ampak mora jih navajati, da sami mislijo in sami delajo. Koncem ure ponovijo učenci samostojno predelano snov. Vsak profesor je moral doslej v 4. letniku obravnavati tudi metodiko svojih predmetov. Ker je imel vpogled v delovanje ljudske šole, je mogel pri pouku posebno to vpoštevati, kar bodoči učitelj v praksi potrebuje. Tako je bil profesor v ozki zvezi z delom na vadnici, kar je bilo le v prid

pouka v letnikih, bilo je pa tudi v prid vadnici, ki je dobila pri ocenjevanju dela gojencev tudi marsikatero pobudo.

Sploh sta se vadniški učitelj in profesor pri kritiki spopolnjevala, kar je prvi povdarjal bolj metodično, drugi bolj stvarno ali znanstveno stran. To ozko sodelovanje, ki je bilo v korist celemu zavodu, mora s prihodnjim šolskim letom prenehati, kajti naloge profesorjev pri praktični izobrazbi gojencev prevzame po novem učnem načrtu, ki je bil izdan pred nekaterimi meseci, ena sama oseba: nastavniki metodike.

Če bo ta še tako zmogen v svoji stroki, ali bo mogoč nadomestiti profesorje? Nastavnik metodike bo podajal v vseh razredih vadnice vzorne učne slike iz vseh predmetov osnovne šole. Pri njegovem pouku bodo navzoči gojenci 3. in 4. letnika in tudi vadniški učitelji. Ali se hoče s tem pouk nekako unificirati? Škoda, da pri se stavi novega učnega načrta ni bilo nikogar, ki bi se potezal za zgoraj navedene dobre določbe starega org. pravilnika.

Nastavnik metodike bo poučeval tudi metodiko vseh predmetov. Gotovo pa je, da je metodična literatura tako obširna, da je ena sama oseba ne more obvladati vistem obsegu, ki je za pouk na učiteljsko potreben. Akoravno je n. pr. učitelj petja ali telovadbe v prvi vrsti poklican, da poučuje tudi metodiko svojega predmeta, bo to vendar upravljal za naprej nastavniki metodike.

Pa kaj metodika!